

(Ф 03.02 – 92)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

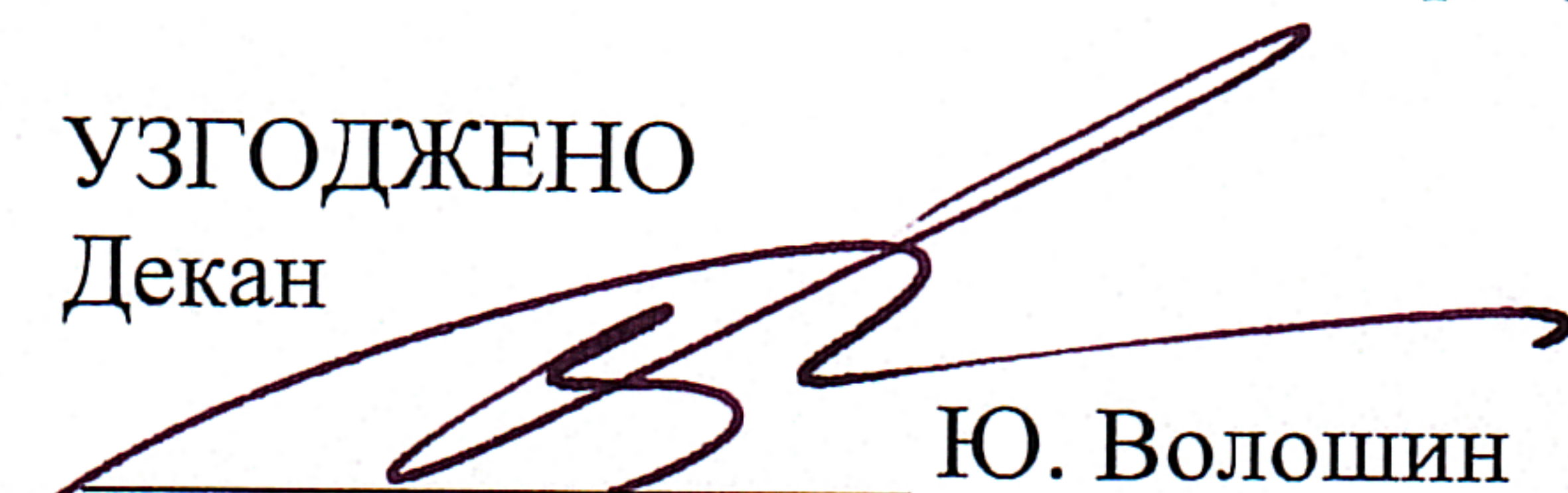
Факультет міжнародних відносин

Кафедра журналістики

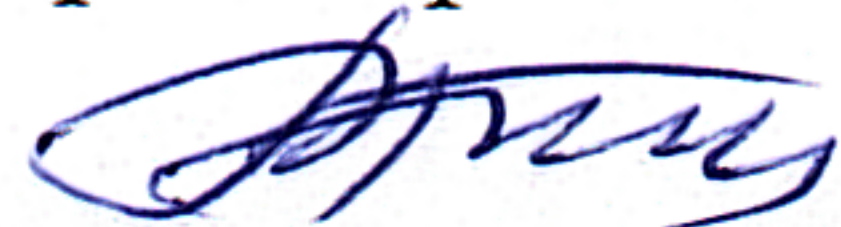
УЗГОДЖЕНО

Декан

Ю. Волошин
«29» 04 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

А. Полухін
«13» 05 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Основи наукових досліджень»

Галузь знань: 06 «Журналістика та інформація»
Спеціальність: 061 «Журналістика»
Освітньо-професійна програма: «Журналістика»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	180/6.0	30	45	—	105		-	диф. залік 1с
Заочна	1, 2	180/6.0	10	8	—	162	1 к-2 с	-	диф. залік 2с.

Індекс: НБ -17-061- 1/20-1.5

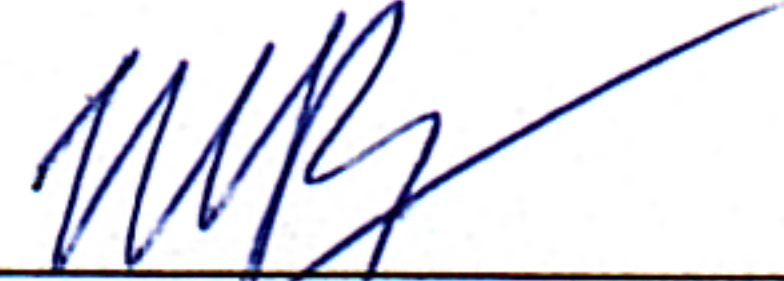
Індекс: НБ -17-061 -13/20-1.5

СМЯ НАУ РП 15.01.04-01-2021

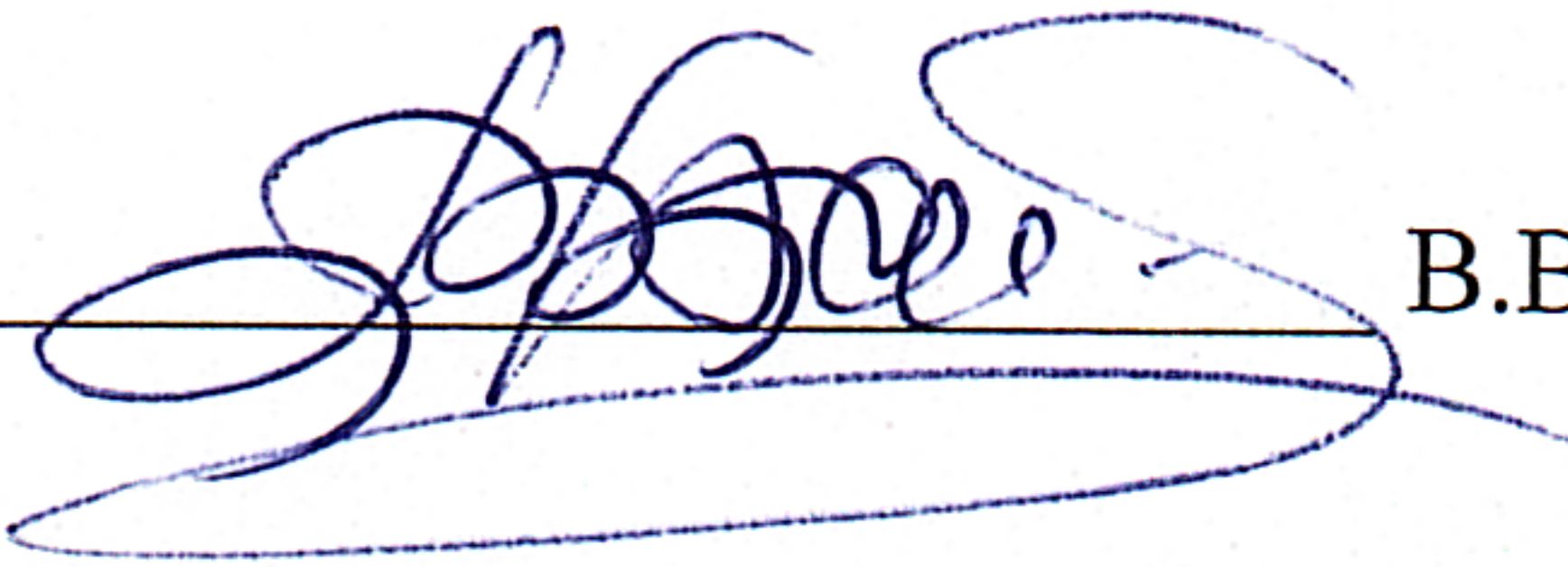

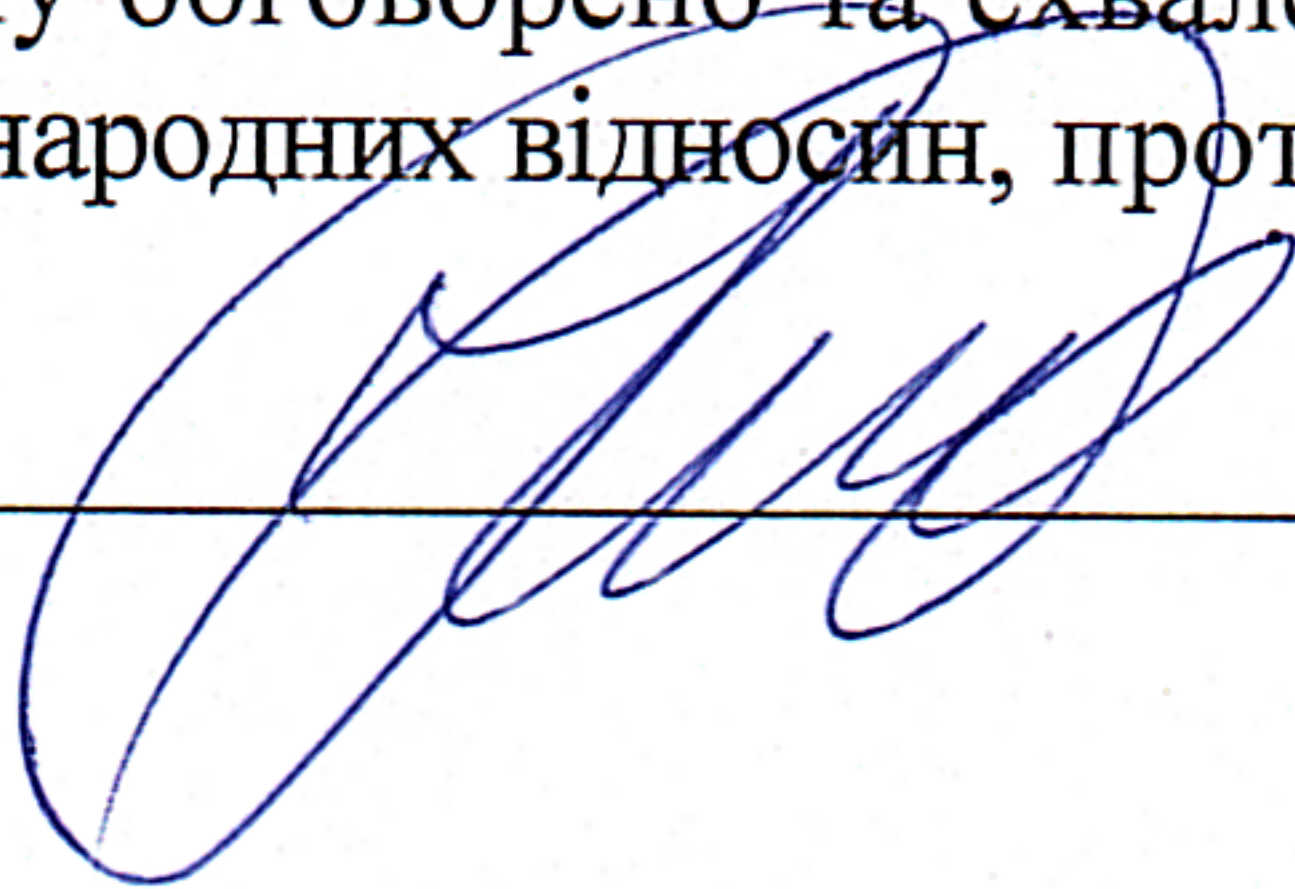
Робочу програму дисципліни «Основи наукових досліджень» розроблено на основі навчальних планів НБ - 17 - 061 - 1/ 20 та НБ - 17 - 061 – 13/ 20 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 061 «Журналістика» освітньо-професійної програми «Журналістика» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
професор кафедри журналістики В. Шульгіна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напряму 061 «Журналістика» (освітньо-професійна програма «Журналістика») - кафедри журналістики, протокол № 1 від «15» січня 2021 р.

Завідувач кафедри В.Васильченко

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол №2 від «02» лютого 2021 р.

Голова НМРР К.Сидоренко

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Зміст навчальної дисципліни	4
2.1. Тематичний план навчальної дисципліни	4
2.2. Завдання на контрольну/домашню роботу (ЗФН).....	7
2.3. Перелік питань до підсумкової семестрової роботи.....	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Список рекомендованих джерел.....	8
3.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до технічних засобів навчання.....	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	8

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі журналістики.

Мета викладання дисципліни – ознайомити студента з організацією науково-дослідної роботи як в цілому в Україні, так, зокрема, і під час навчання в університеті, із базовими термінами у галузі наукових досліджень, з мовними і структурними особливостями наукових текстів, з жанрами наукових робіт; відшліфувати навички побудови наукового тексту.

Завданням курсу є висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень студентами, магістрами, як у процесі навчання у вузі, так і на практиці.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти такими компетентностями;

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

Здатність до розробки проектів та управління ними.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей.

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» базується на знаннях дисципліни «Основи теорії журналістики» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Основи тележурналістики», «Журналістські жанри» та інших.

1.2. Програма навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля.

Модуль 1. «Основи наукових досліджень»

Тема 1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності

Поняття науки як продуктивної сили розвитку суспільства. Історія розвитку науки. Науково-технічна революція. Етапи науково-технічної революції. Основні чинники розвитку науки й освіти України в ХХІ столітті.

Тема 2. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук

Основні поняття наукової діяльності. Види наукової діяльності. Функції наукової діяльності. Класифікація наук. Фундаментальні і прикладні науки.

Тема 3. Організація наукової діяльності в Україні

Державна система організації й управління науковими дослідженнями в Україні. Національна академія наук України (НАН). Галузеві академії наук. Університетська наука.

Тема 4. Принципи організації наукової роботи

Принципи наукової праці як особливого виду пізнавальної діяльності. Організаційний супровід наукової праці. Методи та прийоми активізації наукової діяльності.

Тема 5. Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи

Вступ. Загальна структура науково-дослідницької роботи, способи написання тексту. Типи викладення матеріалу. Загальні особливості наукової мови. Ілюстративний матеріал наукової роботи. Посилання в тексті на літературні джерела.

Тема 6. Мовні засоби наукових текстів

Загальна характеристика мови наукових текстів. Лексика та фразеологія наукових текстів. Морфологічні особливості наукових текстів. Синтаксична специфіка наукових текстів. Композиційні особливості наукового стилю.

Тема 7. Науково-дослідницька діяльність студентів

Місце науково-дослідницької діяльності студентів у підготовці спеціалістів з вищою освітою. Напрями науково-дослідницької діяльності студентів. Форми науково-дослідницької діяльності студентів.

Тема 8. Етапи реалізації наукового дослідження

Формулювання теми наукового дослідження. Обґрунтування актуальності обраної теми. Визначення об'єкта й предмета дослідження. Постановка мети й конкретних завдань дослідження. Вибір методу (методики) проведення дослідження. Формулювання висновків та оцінка отриманих результатів.

Тема 9. Наукова інформація: пошук, накопичення і обробка

Наукова інформація та її джерела. Висхідний і спадний потоки інформації. Робота із джерелами інформації. Бібліотеки. Органи науково-технічної інформації. Робота із книгою. Записи при читанні. Словник термінів і понять.

Тема 10. Теоретичні та емпіричні методи дослідження в журналістикознавстві

Журналістикознавство. Методологія. Теоретичні методи. Емпіричні методи. Метод формалізації. Аксиоматичний метод. Гіпотетико-дедуктивний метод. Сходження від абстрактного до конкретного. Історичний метод. Логічний метод. Метод соціологічного дослідження. клінічне (глибинне) інтерв'ю. Фокус-групове інтерв'ю. Метод анкетного опитування. Ділова гра. Мозковий штурм. Спостереження. Експеримент. Метод порівняння.

Тема 11. Найтипівіші наукові тексти

Анотація. Тези. Конспект. Стаття. Відгук. Рецензія. Реферат. Анотований реферат. Рекомендації щодо укладення рефератів. Реферативний огляд. Курсова робота. Зміст курсової роботи. Схема викладу, обсяг та оформлення курсової роботи. Порядок виконання курсових робіт. Робота з літературою. Написання курсової роботи. Захист курсової роботи. Дипломна робота. Мета і значення дипломних робіт. Вимоги до дипломних робіт. Підготовка дипломних робіт до захисту. Магістерська робота. Структура кваліфікаційної магістерської роботи. Апробація результатів роботи. Порядок захисту кваліфікаційної магістерської роботи. Дисертація.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Прак. зан.	СРС	Усього	Лекції	Прак. зан.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Основи наукових досліджень»										
1.1	Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності	1 семестр								
		11	2	2	7	10	2	2	6	
1.2	Понятійний апарат, зміст та класифікація наук	11	2	2	7	9	2	-	7	
1.3	Організація наукової діяльності в Україні	11	2	2	7	9	2	-	7	
1.4	Принципи організації наукової роботи	11	2	2	7	9	2	-	7	
1.5	Загальні вимоги до науково-дослідницької роботи	11	2	2	7	9	2	-	7	
1.6	Мовні засоби наукових текстів	11	2	2	7	7	-	-	7	
1.7	Науково-дослідницька діяльність студентів	11	2	2	7	7	-	-	7	

Код	Назва	11	2	2	7	2 семестр			
						23	-	2	21
1.8	Етапи реалізації наукового дослідження	11	2	2	7	23	-	2	21
1.9	Наукова інформація: пошук, накопичення і обробка	11	2	2	7	23	-	2	21
1.10	Теоретичні та емпіричні методи дослідження у журналістикознавстві	21	2	12	7	21	-	-	21
1.11	Найтипівіші наукові тексти	57	10	12	35	22	-	1	21
1.12	Модульна контрольна робота №1/Підсумкова семестрова робота	3	-	3	-	23	-	1	22
1.13	Виконання домашньої роботи для ЗФН	-	-	-	-	8	-	-	8
Усього за модулем №1		180	30	45	105	180	10	8	162
Усього за навчальною дисципліною		180	30	45	105	180	10	8	162

2.2. Завдання на контрольну/домашню роботу (ЗФН)

У другому семестрі студенти виконують домашню роботу (ДР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Основи наукових досліджень». ДР полягає у підготовці дослідження та/або написанні наукової статті для збірника студентських наукових праць відповідно до встановлених вимог з можливістю подальшої публікації та участі у студентській науковій конференції.

Виконання, оформлення та захист ДР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання ДР, – 8 годин самостійної роботи.

2.3. Перелік питань до підсумкової семестрової роботи

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової семестрової роботи розроблені та затверджені протоколом засідання кафедри та доносяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод;
- евристичний метод;
- метод мозкового штурму;
- порівняльний.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та розкритті певних журналістикознавчих проблем тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студ./ за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
- 3.2.2. Михайлин І.Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: Метод матеріали для студентів із спеціальності „Журналістика”, 2010.
- 3.2.3. Михайлин І.Л. Журналістська освіта і наука: Підручник.- К: 2009.
- 3.2.4. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності. Підручник. К: – 2008.
- 3.2.5. Walliman, Nicholas S. R. Research methods: the basics. – NY: Routledge, 2011. – 206 p.

Допоміжна література

- 3.2.6. Гарматій О. В. Текст як наукове поняття: проблема трактування / Гарматій О. В. // // Модернізація системи державного управління: теорія та практика : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. ; за наук. ред. В. С. Загорського, А. В. Ліпенцева : у 2 ч. – Ч. 2. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2013. – С. 425-429.
- 3.2.7. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Колесников. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
- 3.2.8. Космин В.В Основы научных исследований учебник для студентов вузов. – М: РИОР:ИНФРА-М, 2015. – 214 с.
- 3.2.9. Мальцев Д.М., Емельянова Н.А. Основы научных исследований. – К., 1982. – 127 с.
- 3.2.10. Методологія, методика наукових медіадосліджень : метод. вказівки до практичних занять для студентів спеціальності «Журналістика» / уклад. О. В. Гарматій. – Львів, 2015. – 16 с.
- 3.2.11. Скаткин М.Н. Методология и методика научного исследования. – М.: Просвещение, 1986. – 189 с.
- 3.2.12. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Г. С. Цехмістрова. – Київ : Видавн. дім «Слово», 2004. – 240 с.
- 3.2.13. Составление библиографического описания: Краткие правила. - 2-е изд. - М.: Книжная палата, 1991. - 224 с.
- 3.2.14. Bhattacharjee A. Social Science Research: Principles, Methods, and Practices. – Florida: University of South Florida Tampa, 2012.- 160 p.
- 3.2.15. E. Bright Wilson Jr. An Introduction to Scientific Research. – Dover Publications, 1991. – 400 p.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 3.3.1 http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/martsyn_0sn_nayk_dosl.pdf
- 3.3.2. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-89.html>
- 3.3.3. <http://www.info-library.com.ua/books-book-96.html>
- 3.3.4. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕН-ТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

	Денна форма навчання	Заочна форма
Вид навчальної роботи	Модуль №1	
Виконання завдань на практичних заняттях	36*11=336 (сумарна)	56*6=306
Конспект лекцій	7 (сумарна)	-
<i>Для допуску до МКР №1 студент має набрати не менше</i>	25 балів	
Виконання модульної контрольної роботи /контрольної роботи(для з/в)	20	40
Підсумкова семестрова робота	40	30
Усього за модулем	100	100
Усього за дисципліною	100	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	13.05.21	Фігурко Меліца		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				